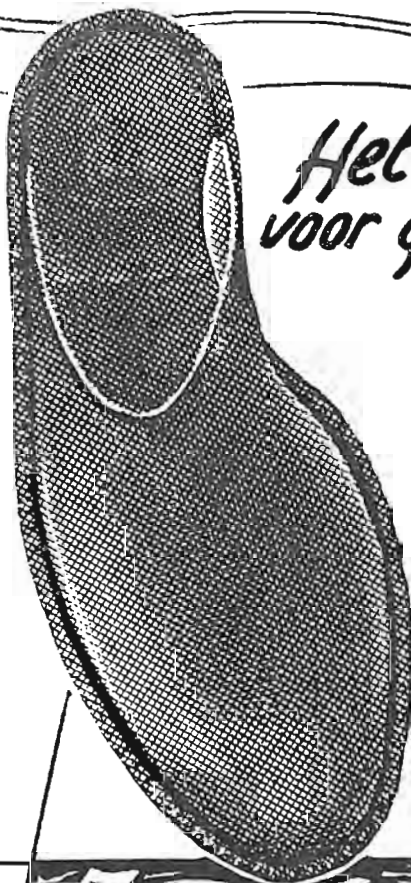

BOLWERK

Kungsholm

*Het geschenk
voor groot en klein*

NATUREL RUNDLEDER

maat 27-31   fl 11,50

maat 32-35   fl 13,50

maat 36-40   fl 16,50

maat 41-50   fl 17,50

zwart en rood leder fl 2,-
duurder

Zwarjes van 1883

UTRECHTSESTR. 123-125 TEL 34056-32848 A'DAM.

17

VRIJDAG

JUNI

MINERVAPAVILJOEN

8

UUR

Dit programma-nummer van
Bolwerk dient als toegangs-
bewijs

Bolwerk

redactie:

*geertrui bosscher
almar deerenberg
paul gravemaker*

illustratie:

*rik lina
huub scheeres*

verzending buiten
het lyceum:

ineke uffink

3e jaargang
nummer 8

SCHOOLBLAD van het

PIUS X LYCEUM - jan tooropstraat 27 a'dam-w.

Een rectorsteest is een goed ding. Het moet wel goed zijn, want het gaat om het prestige van de school. Er worden stukken van bekende schrijvers genomen en de docenten geven hun volledige medewerking om alles zo groots en zo goed mogelijk te maken.

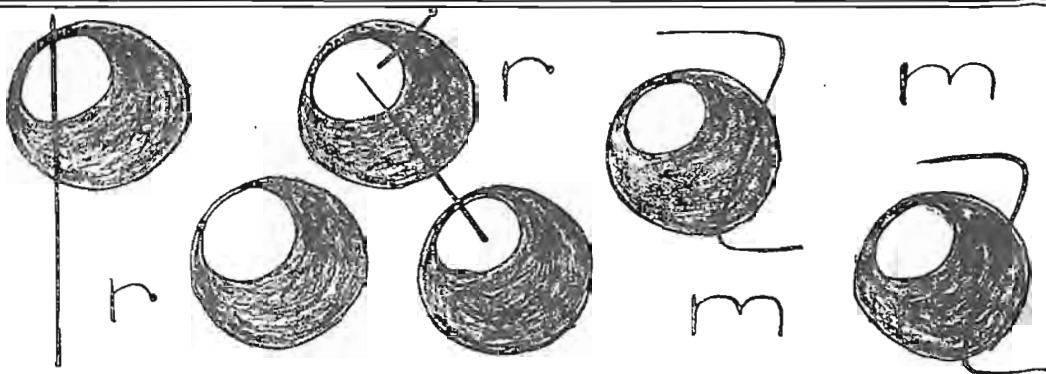
Wij hebben het over een andere boeg gegooid: bij ons viert het experiment hoogtij. Hier komt geen leraar aan te pas; alles wordt door de leerling zelf gedaan. Het schrijven van toneelstukken en het spelen ervan, de gedichten, het musiceren en componeren, het grimeren en het organiseren. Alleen het huren van de zaal is overgelaten aan het schoolbeleid.

Deze avond moet gezien worden als een experiment. Ondanks de korte tijd hebben wij getracht alles zo goed mogelijk voor te bereiden. Hoe het publiek zal reageren, of het dit accepteert, of de onderdelen in de smaak vallen, wij weten het niet. Zo niet, dan leren we ervan en kunnen een volgende avond anders doen. Wordt het een succes dan gaan wij in hetzelfde schema door: een afwisselende avond met veel contrasten. In ieder geval is er voor iedereen wel iets bij wat de moeite waard is.

We geloven dan ook dat jullie je zult amuseren, want daarom is het natuurlijk begonnen.

Het Comité:

jacques bank
rik lina
joan krabbendam
herman rademaker

1. Opening *harry de breet*
2. Poezie I — gedichten van Jan Krabbendam, door hemzelf gedeclameerd.
„Wij in de lucht“
„De Romeinen“
„ik maan“
3. a) *„De executie“* jacques bank, piano,
dave van dijk, trompet
 b) Cyclus *„Lof en oorkonde“*. jacques bank, piano
a. kantrei (allegro-assai)
b. spjendho (allegro-vivace)
c. hamalolho (andante)
d. patroeb (allegro)
e. kasjelhawa (adagio)
f. lashmoe (allegro)
 c) *„Wals“ (adagio-grave)* jaques bank, piano,
dave van dijk, trompet
4. *„Pantomime“* Lezing en voordracht door joan krabbendam
5. *„De Uitbrekers“* herman rademaker
 rolverdeling
 No. 13 — gevangene *loek neve*
 No. 17 — gevangene *fer bank*
 Linke Ted — gangster *fer krielen*
 Slimpie — cipier *berman rademaker*
 souffleuse & scriptgirl *attie traudes*
 grimeur *fer bank*
 regie *berman rademaker*

— PAUZE —

6. Improvisatie I — Het „Collossus Trio“ o.l.v. jan de meere, drums
rob van wagingen — tenor saxofoon
joan krabbendam — bas

Tune Jumping at the Woodside
1 „Grand Street“
2 „The Teacher“
3 „Straight no Chaiser“
4 „Blues Walk“
Tune

7. Poezie II — gedichten van *fer bank* door *fer krielen*

Het land in de winter
„Het land in de zomer“
„Eenzaamheid“

8. Improvisatie II — variaties op gegeven thema's uit de zaal door
jacques bank, piano

9. Poezie III — gedichten van *rik lina* door *fer krielen*

„Ik hou van de dieren“
„Akko“
„Het ontwaken“

10. „De Ondergang van Ank-Otor“

rik lina

rolverdeling:

verteller	<i>fer krielen</i>
aram	<i>jacques bank</i>
thebis	<i>wil slingerland</i>
peleander	<i>harry de breed</i>
zwark	<i>frans fiolet</i>
alpatim	<i>jan heesemans</i>
thoetie	<i>fons kemper</i>
mimis	<i>loes jurgens</i>
3 decorpersonen	
1 brein	
technisch assistent	<i>theo veenboer</i>
grimeur	<i>fer bank</i>
regie	<i>rik lina</i>

11. Sluiting.

poëzie I

Ik maan

Over de daken schreeuwt de horizon
het dode licht brengt mijn adem tot zwijgen
duiven ontwaken in een weide
en gaan zitten op de goudgele banken
hard weliswaar maar gevoeliger
dan een maanvrouw

Mijn leven lijkt een hobbelpaard
als de maan door de nachten van Kentucky zwerft
jouw dwarse hand is als een vader
maar getekend ben ik liefdeloos
en zinken in een bank vol tranen
zodat het maandmannetje slapen gaat

En wij zweven cirkelend om een denkbeeld
er groeit naar verdovende middelen
her gevaar dreigt in de kale lippen
oh schone zakdoek
en wij groeven een groteske blokkendoos
terwijl alle goden vleugeltjes hebben.

Wij in het heeal

De trein raast als een mol door
het zwarte slijk van zwaluwen
harder als een pestepidemie
door een witte flits
van de onbewaakte overweg

De zeeman vaart als een boer over
de blauwe zoom van het
vuur en de woesternij van de bergen
een rode knal
als hij verdwijnt onder een ophaalbrug

De vlieger gaat als een ballon in
de lucht der opvattingen
een harde nacht met een barre
kou een windvlaag in de mens
die door de zee durft te kijken

zie de bladeren raken al bijna het water
ze vliegen allemaal, allemaal
:k draai ik woel ik . . . ?
:k zie ze vliegen !

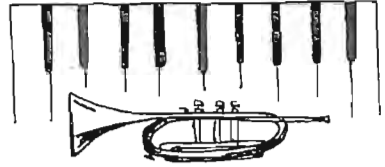
De Romeinen

Heel vroeger gingen de Romeinen
namen de tocht, voerden de strijd
en vochten voor een kerk tot aan de hemel toe
Daarna was alles weg

Alleen Caesar mocht voorop
achtenswaardige Caesar moest voor de vrouwen pronken
blinkende helmen, harhassen en zwaarden

Wij mochten achteraan
wij veegden het papier van de weg
wij denken: wij denken dat het zo goed is
Zo gingen allen door

Toen kwam de grote brute man
en veegde door een rij soldaten heen
een kerk van drinken, dobbelen en dansen
Zo zou het altijd blijven.

De klassieke muziek wordt op de -
ze avond o.a. vertegenwoordigd
door Dave van Dijk - trompet, en
Jacques Bank - piano.

Als eerste nummer zult u horen:
„De executie”, een muzikale im -
pressie die het gelijknamige schil -
derij van mijn broer, Fer Bank, in
mij opriep. Het schilderij is opge -
bouwd als volgt: op een blauw vlak
is een helle lichtbundel geschild -
derd, waarin op de achtergrond drie
op de voltrekking van hun vonnis
wachtende figuren zijn aangebracht.
Op de voorgrond ligt een veroordeel -
de op z'n knieën, terwijl een beul
zijn bijl dreigend omhoog houdt.
Het muziekstuk is eenvoudig opge -
bouwd; de inleiding is een soort ko -
raal dat het vonnis moet suggereren.
Daarop volgt een onrustige stemming
die ruw wordt onderbroken door de
trompet die de beul aankondigt. De -
ze marcheert op een marsthemata de
compositie binnen. Nu volgt het ang -
stige moment voor de klap; het zwelt
aan tot een stormachtige deining om
dan weer geheel te verstemmen bij
het vallen van de bijl. Ditzelfde her -
haalt zich nogmaals. Daarna mar -
cheert de beul weer af, min of meer
onder de indruk. Dan volgt een treur -
rig intermezzo dat uitlaat tot dezelf -
de stemming als voor de terechtstel -
ling en dan triomfeert definitief het
doel waarvoor ze gevallen zijn Hun
vaderland!! In schema ziet de compo -
sitie er als volgt uit (elk thema af -
zonderlijk heeft een letter): A - tus -
sensstuk - B tussenstuk -C-C-B -
tussenstuk - C-A - Coda.

Daarna zal ik alleen op de piano de
cyclus Lof en Oorkonde ten gehore
brengen. Ze bestaat uit een zestal
korte invalletjes, die meestal tussen
enkele werkzaamheden van mij door
ontstonden. Het zijn dus volkomen
pretentieloze stukjes zonder enige
diepe grond, behalve het 5e wellicht.
De namen zijn zonder bijbedoeling
verzonnen en zijn dus van geen pri -
mair belang.

Tenslotte voeren wij, nu weer met
trompet en piano, een wals uit.

joan

Dit is mijn eerste stuk dat ik voor trompet en piano geschreven heb en ik hoop hiermee definitief te kunnen bewijzen, dat — tegen de mening van de meeste mensen in — de trompet beslist wel als solo-instrument bij de piano kan optreden. Ik heb dit stuk immers gecomponeerd met weinig kennis omtrent de aard van het instrument.

Ik hoop dat U, met deze inleidingen bij de hand, de werkjes zult waarde ren.

jacques bank.

Pantomime

Wat men in het algemeen van pantomime afweet is heel weinig, de „echte“ pantomime is ook vrij schaars, toch is deze kunstvorm wel geliefd bij het publiek.

Daarom zal ik vrijdagavond eerst wat vertellen en daarbij goed de verschillen aantonen tussen pantomime en gewoon toneel, want daar bestaan nogal wat misverstanden over.

Daarna zal ik enkele bekende situaties die zich hiervoor goed lenen voor u spelen, zoals b.v. het gevecht tussen Saul en David.

Verder wil ik u nu nog even vertellen hoezeer het 'goed' schminken van belang is bij het pantomimespel, omdat het publiek alles uit de gebaren en de trekken van de speler moet kunnen opmaken. Ook op het gebied van grimeren hebben wij op school nu een specialist, en wel de heer Fer Bank.

joan.

INLEIDING OP „DE UITBREKER“

Direkt voor de pauze zal door vier personen het toneelstukje „De Uitbreker“ opgevoerd worden.

Is het stuk van Rik Lina „De ondergang van Ank Otor“ speciaal geschreven voor de leerlingen van de wat hogere klassen, „De Uitbreker“ is op de lagere klassen afgestemd.

Niettegenstaande dat hopen wij, dat ook de 4e klas zich er een half uurtje mee wil amuseren. Uit het woord amuseren valt op te maken dat het stuk ietwat geestig bedoeld is. Dit in tegenstelling tot de vele ernstige dingen die u deze avond ongetwijfeld te horen krijgt.

Het gegeven is uiterst simpel. Twee 'doodgoeie' jongens zijn de gevangenis ingeraakt en zitten daar als de nummers zeventien en dertien vredig te kaarten, ruzie te maken, te eten en te slapen. Niettemin hopen zij, zoals elke gevangene, ooit te kunnen ontsnappen, ook al omdat ze aan hun stokdove cipier niet veel aanspraak hebben. Het probleem wordt gesteld wanneer zij op wonderbaarlijke wijze in het bezit van een vijl komen. Moeten zij uitbreken of niet? Het is op z'n minst gezegd jammer dat zij niet meer weten of ze tot 3 jaar of wel tot 3 weken veroordeeld zijn. In het eerste geval loont het zeker de moeite de tralies door de vijlen, maar in het andere geval..... ?

De beslissing wordt echter niet aan hen overgelaten door de komst van een akelig gangstertje, Linke Ted genaamd. Door diens optreden verandert ook hun houding t.o.v. hun gevangenis. Zij gaan deze nu zien als een veilige beschutting tegen de rumoerige wereld, tegen agenten en vrouwen. Zij willen niets liever dan er blijven. Het stuk zelf zal u vertellen of Fortuna het hen toestaat.

Wij hopen dat het zal bijdragen tot het slagen van de avond, ondanks z'n eenvoud met simpele aankleding en decor.

herman rademaker

poëzie 2

Het land in de zomer

De blauwe hemel
Gezien als een volkerenboom
Gevuld met gewemel
Van vogelgekir en loom
Afgescheiden van de horizon
Met kleur en pracht
Voor het oog een lust en ik kon
Horen, zachte
Prijzende woorden
Als het ware besponnen
Met rode koorden
Van bloed en rozenbronnen.

Ook het land
Bedeekt met groeiende weelde
Het water, de aarde, het zand
Al die deelden
In de koude der winter
Nu warm en glanzend
Met het verleden ginter
Koesterend in zonnestralen, dansend
In wind en bries
Vergotend de sneeuw en de vries.

Het land in de winter

Loom knippert de zon
Tegen de grijze hemel
Die stroomt als een bron
Van sneeuw en vriesgewemel

Het land rust, en zacht
Donkend aan de zomervreugd
Nu koud, de winterklacht
Prevelend als een goede deugd

De dood bedreigt de planten,
Het koren en al wat pracht bleedt
En van alle kanten
Sluipst hij als heerser over het gebied

Eenzaamheid

De eenzaamheid is
Als een teruggetrokken
Hand, die gevoelig was
en niet meer wil, gris,
Grijs en donker, geschrokken
Van licht of enig knars.

Het zijn banden
Kabels met ijzeren pinnen
Geklonken en gesmeed
Aan het leven, alle randen
Zijn vast en van binnen
en buiten is het leed.

Nooit meer los van de
De eenzaamheid, die
Vreet aan het leven
Gevolgd door dood en dan
Niets meer, en zie
Het leed is weg, is verdreven.

fer bank

HET COLOSSUS COMBO

Eindelijk is dan ook hier de kans voor onze band, die reeds veel in het werk heeft gesteld om een optreden voor de gehele school te krijgen.

Het is een jaar geleden begonnen in de kelder van Paul Boyer, toen het alleen nog maar tophits op het repertoire had staan. Daarna werd er op school gerepeteerd, en een van de voornaamste nummers was toen „When the Saints“.

Nu is het een trio geworden dat uitsluitend moderne jazz speelt, in een combinatie gelijk aan die van het bekende Sonny Rollins trio.

Sonny Rollins heeft de bijnaam van Mr. Colossus en daar is ook ons trio naar genoemd.

Vermeld moet nog even, dat het reeds vele malen is opgetreden, o.a. in Bellevue en voor de actie „Doe-open“ en diverse jazzclubs. Ook wordt er nog een optreden voor de radio verwacht.

Joan.

PIANO-IMPROVISATIE

Mijn bijdrage tot deze avond zal o.a. een piano-improvisatie inhouden. Twee thema's gekozen uit verschillende die in de pauze kunnen worden opgegeven, zullen hierbij als fundament dienen.

Nu is zo'n improvisatie iets volkomen willekeurig: je krijgt de thema's, kiest er 2 uit, gaat dan voor de piano zitten en begint te spelen. Tijdens deze voorbereidingen ben ik even nieuwsgierig wat er nu komen gaat als de toehoorders.

Mijn spel is dientengevolge een uitdrukking van mijn gevoels op dat moment en juist daarom kan ik begrijpen dat mijn muziek sommige mensen niet pakt, terwijl dezelfde muziek anderen hevig aangrijpt. Desondanks hoop ik u te boeien en tot slot wil ik nogmaals vermelden dat er in de pauze gelegenheid bestaat, voor wie dan ook, om thema's aan mij op te geven.

Jacques bank.

Ik hou van de dieren

ik hou van de dieren
 ze zijn zo onschuldig in de oorlog
 ze lachen altijd als altijd
 ze denken niet om de hoek
 (te diep op te denken
 denkwijze om te spugen)
 ik zei ik hou van de dieren
 een dier leeft en weet waarom
 om te leven

sommige mensen lijken op de dieren
 daar hou ik van
 het rustige dierlijke
 het vrolijke dierlijke
 het levende dierlijke
 ach was ik maar een dier
 maar mijn voet slijpt de stenen
 mijn ogen blaren
 ach was ik maar een vogel
 dan zwiepten mijn vliegvlugels
 om hoger te vliegen
 om dieper te zwemmen
 vaster te leven

Akko — zie bolwerk no 7 (deze jaargang)

Ik
 van
 Ondergang
 Ank-Otor

Het is eigenlijk maar een momentopname, het begint ergens en eindigt dan, volkomen in het midden latend wat er verder gebeurt. Meer is ook niet nodig.

De ondergang van Ank-Otor speelt zich af op een of andere planeet of ster, Ank — Otor geheten. Er leven mensen met een levensopvatting die overeenkomt met die van de mensen der Aarde. Op een bepaald ogenblik staat daar een tiran op, die een brein uitvindt en daarmee alle volwassenen vernietigt, slechts de kinderen zijn immuun voor de dodelijke straal. Deze kinderen vluchten de grotten in, maar de heer van het brein, Zwart, heeft een leger van robots die de grotten belegeren. Om van de vervloekte planeet te ontvluchten, ontwerpen de jongeren raketten, zij kunnen echter niet starten voordat het brein uitgeschakeld is. Hier begint het stuk.

Het eindigt als het brein en Zwart verslagen zijn en de raketten op weg naar de aarde, de enige planeet waar de Ank-Otormensen lucht kunnen vinden om te leven. Zij zijn vol vertrouwen nu zij het Ank-Otorse tranendal verlaten hebben, zij weten niet wat hun te wachten staat op de aarde.

Een somber stuk dus, waarin ik heb getracht uit te beelden de eeuwige afwisseling van geluk en noodlot, van feesten en vreugde en de onzekerheid omtrent de toekomst die ondanks grote verwachtingen toch troosteloos kan blijken. „De toekomst zal leren“ zegt de verteller als het stuk eindigt.

rik lina

BOEKHANDEL "URBI ET ORBI"
N.V. DE R.K. BOEKCENTRALE

de oudste en grootste school-
boekhandel voor het gehele ka-
tholieke onderwijs in Neder-
land.

De deskundigheid op het gebied van schoolboeken
verworven door de ervaring gedurende vele jaren
waarborgen U de beste bediening.

Voor de leerlingen van het
Pius X Lyceum is het adres

BOEKHANDEL "URBI ET ORBI"
Rokin 130 - telefoon 37586 - 37624 - AMSTERDAM-C.

SCHOOL-TRAININGSPAKKEN
- SHAWLS EN - KLEDING

levert

SPORTHUIS
"HAARLEM"

tel. 02500 - 12215

GROTE HOUTSTRAAT 123
H A A R L E M .

DE LEVERANCIER VAN UW SCHOOL

ZOUTLOZE en SUIKERVRIJE
VOEDINGSMIDDELEN

bij

"HET ZEEUWSCHE MEISJE"

***

Gravenstraat 9,   Tel. 41204
Kinkerstraat 112-114,   Tel. 85273
El. Wolffstraat 31,   Tel. 80162

N.V. UTRECHTSCH E

HYPOTHEEK BANK

en samenwerkende banken

AMSTERDAM-C

Keizersgracht 482

SPECIALISTEN

in

vloerbedekking, tapijten, bedden,
dekens

Martin!

Koninginneweg 221
tel. 73 49 78

verstrekt gelden op hypotheek

tegen voordelige condities

DE Kolenhandel voor WEST
firma C.G. VAN OOSTROM en Zn.

v. Slingelandtstr. 11-19 tel. 126501-122643
Bos en Lommerweg 242 tel. 86748
Dr. H. Colijnstraat 235 tel. 133339
Jan Tooropstraat

OOK voor OLIE zijn wij speciaal ingericht

„CYCLOPRINT“

Hoofddorpplein 6 — Telefoon 85519
Amsterdam - West

Technische verzorgers van „bolwerk“

S P O R T

PAAS HANDBAL TOERNOOI

Zo is dit jaarlijks terugkerend evenement weer achter de rug. De heren wonnen hun eerste wedstrijd tegen Carthesius 4 met 15-0. De volgende wedstrijd was in Tuindorp Oostzaan tegen de Rijp I. Met rust hadden we nog een 5-3 voorsprong, maar het einde kwam met een 12-8 nederlaag.

In de laatste wedstrijd tegen G.I.N.4 hadden we niets meer te verliezen. Het doelpuntenrekord was 35-0. 1½ minuut voor tijd maakte Cees Ostendorf de 36e goal en het einde kwam met 37-0: de hoogste score in het toernooi.

De meisjes I kwamen door overwinningen van 4-3, 2-1, 7-0 en 5-1 in de finale. Net als verleden jaar kwamen zij toen tegen de Therese Swartschool uit. Ook deze keer werd het een nederlaag, nu met 4-1, waardoor de 2de plaats werd behaald.

Meisjes II kwamen door 3 grote overwinningen hun poule uit. Hierna volgden nog 2 overwinningen voor zij in de finale zaten. Van de Van Deventer werd met 4-2 verloren, zodat ook het 2e de 2e prijs behaalde.

Door grote overwinningen kwamen ook Meisjes III hun poule uit. In de volgende ronde verloren wij van de latere finaliste Van Deventer met 10-2.

Meisjes IV was het enige team dat hun poule niet uitkwam. Er werd slechts 1 overwinning behaald.

Meisjes V. Door overwinningen op Tasman II, 5-0; Irene VII met 9-0 en Daniel Goedkoop met 5-0 en een gelijk spel 1-1 tegen Houweningen IV kwamen zij hun poule uit. Zij brachten het verder dan het 3e, want in de volgende ronde versloegen zij Irene II met 5-3. Hierna kwamen ze in een zeer zware poule uit met Openbare Nijverheid I en Van Deventer. Door enthousiast spel kwamen ze er met respectievelijk 0-10 en 0-11 uitstekend af. Vooral keepster Marian Slijper speelde fantastische wedstrijden.

gerard inden

PIUS X - SPORTDAG 30 MEI

De sportdag van ons lyceum, hoewel heel anders van opzet dan verleden jaar, is enorm geslaagd. Het grote verschil lag hierin, dat de deelname niet verplicht was. Nu ging het ook niet om klasseprestaties, maar om de persoonlijke. De indeling was A) jongens/meisjes 12-13 jaar; B) 14-15 jaar; C) 16-ouder, hetgeen een geweldige werkbesparing voor de rekenkamer betekende.

De sportdag, het feest van de H. Pius X, werd geopend met een H. Mis, opgedragen door onze moderator, welke om half tien begon. Het geschiedde op de cour, daar dit de enige mogelijkheid is om met het gehele lyceum een en dezelfde mis bij te wonen. Dit verandert natuurlijk, als binnenkort de nieuwe kerk klaar is.

Het eigenlijke sportfeest begon precies om elf uur en het programma liep verder ook vlot, op tijd en zonder onderbrekingen. Het draaien der ploegen van het ene onderdeel naar het andere, werd door middel van een koperen bel, die midden op het veld geluid werd, kenbaar gemaakt.

Na afloop van de vijfkamp (speerwerpen, kogelstoten, kastiebalwerpen, verspringen en hardlopen), volgde de 2000 meter-loop voor jongens van 17 jaar en ouder, welke na een felle strijd tussen Harry de Breet en André Luchinger door André gewonnen werd in de tijd van 7.33.6 (Harry 7.33.7). Hierna was het pauze.

Na de pauze volgde een voetbalwedstrijd alsmede een handbalwedstrijd tussen de elftallen van de 1e plus 2e klas en de 3de plus 4de. Zowel de handbal- als de voetbalwedstrijden werden door de gecombineerde 3e en 4e klassen gewonnen.

Toen tegen 4 uur de uitslag bekend werd gemaakt die door de hard werkende rekenkamer berekend was (hiervoor onze hartelijke dank!!), was iedereen natuurlijk erg benieuwd naar de uitslag, die er als volgt uit bleek te zien.

Meisjes	12-13 jaar	pt.	14-15 jaar	pt.	16 en ouder	pt.
1.	Saskia Streng,	239	Miep v.d. Bosch,	244	Helga Boehmer,	247
2.	Olga Doeven,	220	Cilia Steen,	233	Loes Jurgens,	245
3.	Marjolein Brouwer,	217	Loes Haaman,	229	Betty Bakker	244

Jongens						
1.	Piet Bartels,	237	Kees Ostendorf,	240	Huib Scheeres	239
2.	Herm.v. Wechum	233	Ted van Hall,	232	André Lüchinger,	238
3.	Piet Schilleman,	221	Eddy Amende,	228	Otto Reynierse	232

SCHOOLREKORDS:

Meisjes:	80 meter	Loes Haaman	11.3 sec.
	60 meter	Saskia Streng) Ans Vogel)	9. sec.
	Verspringen	Miep v.d. Bosch	4.30 meter
	Speerwerpen	Miep v.d. Bosch) Loes Jurgens)	19 meter
	Kogelstoten (3 kg)	Helga Boehmer) Betty Bakker)	8 meter
	Kastiebalwerpen	Betty Bakker	50 meter
Jongens:	80 meter	Eddy Amende) Marius Ham)	10.3 sec.
	100 meter	André Lüchinger	12.2 sec.
	Verspringen	Huib Scheeres	5.70 meter
	Speerwerpen	Kees Ostendorf) Jan Heesemans)	32.50 meter
	Kogelstoten (5 kg)	Paul Boyer	9.75 meter
	Kogelstoten (3 kg)	Piet Bartels	10.50 meter
	Kastiebalwerpen	André Bachmohr	65 meter
2000 meter	André Lüchinger	7.33.6 min.	

Nu rest ons (de school) alleen nog de hartelijke dank aan de organisatoren en alle medewerkers, die hun van hier uit wordt overgebracht.

SPORTMIDDAG 1 JUNI 1960 r.k. hbs St. Michael - pius X lyceum

UITSLAGEN in punten:		p x	h b s
Handbal Meisjes	1e en 2e klasse	100	-
id.	3e en 4e klasse	-	100
Estafette meisjes	- selectie	25	-
Estafette jongens	- selectie	-	25
Voetbal Jongens	1e en 2e klasse	100	-
id.	3e en 4e klasse	-	100
Tennis	2 meisjes en 3 jongens	100	-
200 meterloop	(1 André Lüchinger 7.42.8; 2 Fons Kemper, 7.44.4; 3. Harry de Breet)	50	-
		<hr/> 275	<hr/> 225

Ons lyceum is, zoals uit de uitslagen blijkt, na een strijd waar de beslissing pas in de laatste onderdelen is gevallen, weer in het bezit van de WISSELBEKER gekomen.

TAFEL TENNIS RUBRIEK door Gerard inden

Op vrijdag 27 mei en vrijdag 4 juni werden de tafeltenniskampioenschappen van onze school gespeeld.

Bij het damesenkelspel ging de titel naar Helga Boehmer, die Betty Bakker versloeg met 21-16, 21-13.

In het jongens enkelspel (1ste klas) kwamen Rene Taskin en Frans Rietmayer als poulewinnars te voorschijn. In de finale won Rene met 21-14 en 21-10.

In het herendubbel kwamen de dubbels Ted van Hall en Jan Heeroms, en Gerard Inden/Edmond Slijper uit hun poules. In een zeer slecht gespeelde en bijzonder rommelige finale wonnen Ted en Jan met 21-19, 21-19.

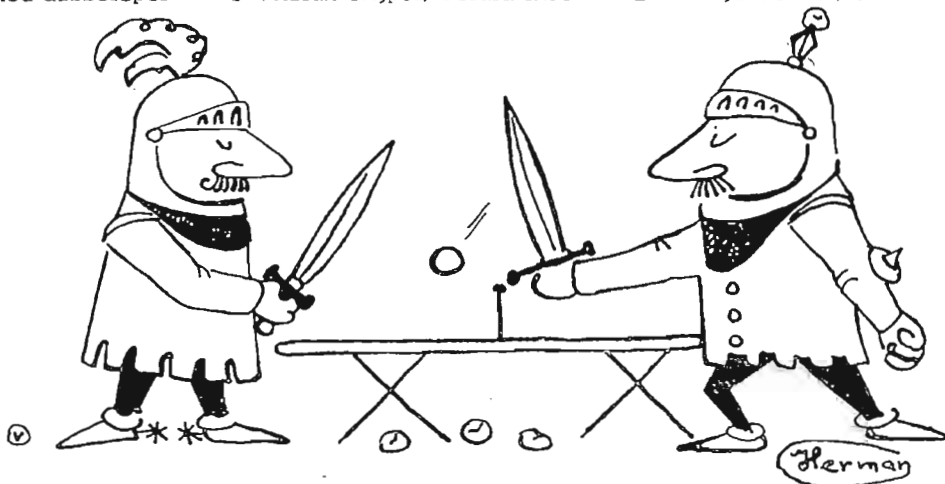
In het mixed-dubbel zorgden Dik van Dijk en Rietje Benner voor een grote verrassing door Tea van Hall en Helga Boehmer in de halve finale met 23-21; 12-21 en 22-20 te verslaan. In de andere halve finale werden Frans Rietmeyer en Nanda Jamin kansloos door Marian Slijper en Gerard Inden verslagen met 21-9; 21-8.

In de finale wonnen Marian en Gerard van Rietje en Dik met 21-10; 12-21, 21-15.

In het heren enkelspel kwamen in de halve finale: Nico van Rossum, Loek Neve, Jan Heerom en Gerard Inden. Loek won van Nico met 21-12 en 21-10; Gerard van Jan met 21-16 en 21-11. In de strijd om de 3e en 4e plaats won Jan van Nico met 21-19 en 21-14. De finale tussen Loek en Gerard gaf zeer goed spel te zien. Uiteindelijk won Gerard met 21-13; 21-12, 21-8.

Uitslagen:

Heren enkelspel	1. Gerard Inden	2. Loek Neve	3. Jan Heeroms
Dames enkelspel	1. Helga Boehmer	2. Betty Bakker	
Heren dubbelspel	1. Ted van Hall/Jan Heeroms	2. Gerard Inden/Dik v. Dijk	
Mixed dubbelspel	1. Marian Slijper/Gerard Inden	2. Rietje Benner/Dik v. Dijk	

KRITIEK

op „zekere moderne gedichten” en op
het gedicht „de vangenis-zet” in het bij-
zonder . . . .

zals wij allen merken wordt 'bolwerk' qua uitvoering en inhoud met de dag beter* deze vooruitgang is aan diegenen te danken die van het begin af aan hun krachten aan dit werk hebben gegeven, nl. de redactie, maar het is evenzeer te danken aan hen die keer op keer ons blad vullen met verhalen, tekeningen, verslagen, kruis woordpuzzels en gedichten * over deze gedichten wilde ik nu iets zeggen * al moeten wij ook onze aspirant dichters waarden om het werk wat zij verzetten toch geloof ik dat we ze te kort zouden doen, indien we hen alle kritiek zouden ont houden * ook onze opleiding eist dat we niet alles slikken maar er een eigen mening op na houden * het verschijnen van het gedicht 'de vangenis-zet' noopte mij nu mijn mening ook openlijk te uiten, waarbij ik mij ervan bewust ben dat er waar schijnlijk wel weer kritiek op deze kritiek zal volgen * nadat ik in het vorig nummer de heel goede gedichten 'het graf' en 'akko' gelezen had, stootte ik op de titel 'de vangenis-zet' * in de hoop dat de inhoud de titel zou verklaren begon ik te lezen * mijn hoop bleek ijdel * ik begreep niet wat de auteur had willen uitdrukken * het gedicht een tweede keer doorlezen bleek de oplossing niet te brengen * elke zin bleef een vraagteken * ik kon uit de tekst zelfs niet opmaken of het gedicht uitgelaten-vrolijk dan wel diep tragisch bedoeld was * mocht de zin 'mijn hart dat niet meer zoeken kan' dan al een droeve snaar in ons binnenste raken, de volgende zin 'voor gebruik schudden, koelhouden' deed beslist komisch aan * ik besloot het een derde maal te lezen * het werd me niets duidelijker * ik begon te geloven dat de auteur een vurig bewonderaar van een of andere 'moderne' dichter is, hem heeft willen navolgen en zelf eens zijn verwardste gedachten voor het nageslacht heeft willen bewaren * dit is zo erg niet * het kan als uitlaat fungeren voor overtollige energie en ik kan me voorstellen hoe opgelucht auteur moet zijn geweest toen hij al die wargedachten kwijt was en aan het papier toevertrouwd had * wat ik wel erg vind is dat een dergelijk ge dacht in bolwerk gedrukt wordt * laten we nu alsjeblijft nuchter blijven en niet alles wat artistiek lijkt en excentriek is aan onze le zers voorleggen * ik bedoel dit niet als een aparte aanval op het gedicht 'de vangenis zet' want ook in vorige nummers verschenen gedichten die eenzelfde tragi-komische in druk op mij achterlieten (er verschenen ook heel goede gedichten) * dit gedicht leek mij, echter een buitengewoon goed voorbeeld en aangezien het bij de meesten nog wel vers

DE VANGENIS--ZET

Geen jaren maar minuten
voor een deur en een raam
de wens van haar wil daarvoor
midden op de evenaar in dit kamp
driemaal ademen voor hollandse schnaps

Geen jaren maar altijd
voor een tiendikke deur met een boom
mijn hart dat niet meer zoeken kan
voor gebruik schudden koelhouden
kijk naar hem in het kristal !

Goen jaren maar altijd — minuten
voor een raam met een takje
een onmeetbare droomcirkel
het nectar voor ons allemaal
tot op de inwendige GEVER van een
sterappel toe

joan

in het geheugen zal liggen zeer geschikt * ik hoop dat er een wat strengere selectie op gedichten zal komen, dan is ook dit niet voor niets geschreven en behoeven wij onze tijd niet te besteden aan het ontwarren van een ander, zijn 'gedachten' *

herman rademaker

KRITIEK OP „KRITIEK“

Met de opmerking „er moet leven in de brouwerij komen“ werd mij het bovenstaande stukje van de heer Rademaker in handen gestopt.

Ook de redacteur Deerenberg vond het 'zo'n saaie boel', er moest dus maar weer wat gebeuren; dit is de verklaring voor de hierboven geplaatste kritiek.

Als je, beste Herman, dit stukje serieus had geschreven, dan had ik je een uitleg kunnen geven: b.v. met de titel had ik geprobeerd een gevoel van 'gevangenis', 'vangen', 'gevangen zetten' en 'verzet' bij de lezer op te wekken.

Maar ik ben, beste schrijver van deze „kritiek“ niet van plan om enige sjoege te geven op een stukje dat geschreven is 'om leven in de brouwerij te brengen' en om het Bolwerk te vullen. Het is wel eens leuk als er tussen enkele jongens een discussie ontstaat, maar laten we in 's hemelsnaam geen discussies gaan uitlokken, want dan hebben we over twee jaar een Bolwerk, dat vol staat met twistgesprekken waar geen eind meer aan vast te knopen is.

P.S. Een hatelijke opmerking kan ik echter niet verkroppen: je bent aan het concluderen geslagen, dat ik me aan een of andere (moderne) dichter vastgeklampt heb, en hem zelfs in zijn verwardste gedachten heb willen navolgen.

Misschien herinner je je mijn stukje over Vondel, enkele Bolwerken geleden; dat wijst toch wel op de onzin die je schrijft en dat ik het niet alleen in een bepaalde richting zoek.

joan.

REAKTIES OP „OVERDRIJVING IN DE MODERNE SCHILDERKUNST“

uit bolwerk nr. 7

VERDEDIGING DER MODERNE SCHILDERKUNST

Dat Picasso wil beweren dat 2x2 geen 4 is, is natuurlijk onzin, dus dat kan hij ook nooit bedoeld hebben. Het „niet zo nauw met de werkelijkheid nemen“ waar je het over had, is al gedaan zolang de schilderkunst bestaat. Kijk maar naar de sahara-fresco's of naar Jeroen Bosch.

De fantasie is een zeer groot bestanddeel in de schilderkunst en fantasie kan rare bokkesprongen maken. Waarom zou dat ook hier niet kunnen? Het wel nauw nemen met de werkelijkheid is pas een uitvinding van de laatste tijd: nml. de fotografie. En behalve enkele schilders uit de 19e eeuw die alles persé zo natuurlijk mogelijk wilden uitbeelden is de fotografie nooit in de schilderkunst beoefend. Naar mijn mening zijn de resultaten van die 19e eeuwers dan ook bar slecht, je kunt dat geen schilderen meer noemen; het schilderij is een aardig plaatje geworden.

In de moderne schilderkunst vooral, doet het er niet toe hoe men werkt, men moet het resultaat bekijken. Ook de naam doet niets terzake, als iemand een non-figura-tief werk bekijkt heeft hij de naam niet nodig, hij ziet er zelf in wat hij erin wil zien

en hij schuift het 'wat stelt dat nou voor' helemaal terzijde en laat het geheel, de kleuren, de compositie en de techniek op zich inwerken. Wat doet het ertoe of een bonte kluwen kleuren nu „huis in de zon“, „vechtente katten“ of „eenzaamheid in de hel“ heet.

Ik vind dat je een zeer grote fout maakt door te laten blijken dat de modernen slecht zijn in kleur. Dit is absoluut onzin. Vooral de veel gekraakte Karel Appel is daar een grootmeester in. Als iemand een schilderij vervaardigt waarvan je ogen pijn doen, dan was dat juist zijn bedoeling. Er wordt ook literatuur geschreven die enkel en alleen bedoeld is om de mensen te schokken (bijv. Simon Vinkenoog). Het is belangrijker of je dat schokkende onderwerp in prachtig proza schrijft. En zo is het ook in de schilderkunst.

Er zijn ook schilders die geen schoppen, zij nemen een enorm doek en bewerken dit met hun ogen dicht met een bezem of zij laten een stel spinnen of krabben in de verf scharrelen. Het is treffend dat dit meestal door beroemde schilders gedaan wordt, die als zij gewoon schilderen, enorme dingen presteren. Zij kunnen zich dat permitteren; ze hebben reeds naam gemaakt, en zijn binnen. Iedereen wil wel 'ns gek doen en dat is hun manier. Dat er mensen zijn die deze doeken voor veel geld kopen ligt aan die mensen zelf. Die weten toch niet wat ze met hun geld moeten doen en al zegt de schilder zelf dat het rommel is, men koopt het toch.

Zoals je ziet ben ik het niet erg met je eens, maar ik geef toe dat lang niet alles wat in de musea hangt goed is. Er is inderdaad veel rommel bij, maar dat vinden WIJ rommel. Anderen denken er anders over; kunst is een subjectief iets.

Bij deze een tube karmijnrood naar je hoofd gooiend,

rik lina

In het artikel „Overdrijving in de moderne schilderkunst“ (bolwerk nr. 7) zegt Fer Bank het niet eens te kunnen zijn met de 'overdrijving' in de schilderkunst en daaromtrent blijkt hij nog enkele andere grieven te hebben.

Maar als hij het heeft over 'overdrijving' is dat niets anders dan de verandering van de wijze waarop de schilder zich uitdrukt. Verandering dus van hoe men tot dan toe gewerkt had.

Laten we evenwel Theo van Doesburg aan het woord: „Omdat de kunst het eeuwig bewegende leven tot onderwerp heeft, is zij genoodzaakt voortdurend van uitdrukingswijze te veranderen“; en aan de juistheid hiervan kunnen we niet twijfelen; dan zien we dat het met die overdrijving niet zo erg gesteld is; vooral ook wanneer Fer geen andere voorbeelden aan kan halen dan Mondriaan en Appel.

Want Mondriaan ging slechts iets verder dan de kubisten en kwam zo tot het neo-plasticisme; en dit is volgens het voorafgaande geen overdrijving. Dat de moderne architecten zijn theorieën omtrent de compositie toepassen; getuigt des te meer van zijn talent.

Appel is ook abstract kunstenaar (en ik meen toch dat Fer daar geen bezwaren tegen heeft) maar een, die misschien soms heviger tewerk gaat dan anderen en dat is zijn goed recht; dit is ook geen overdrijving.

Hiermee heb ik tevens aangetoond dat men het zgn. klodderen niet direct moet veroordelen. Pas wanneer een abstract schilderij een hechte compositie, een goed coloriet e.d. mist of onbezield is, kan men spreken van een slecht schilderij.

Wat de naam is van een schilderij doet er niet toe, de kunstenaar is immers vrij in de keuze van een naam voor zijn werk!

Welke schilders er 'met de pet naar gooien' weet ik niet, want zij kunnen nooit schilder zijn als ze geen schilderijen maken. Of bedoelt Ger misschien Appel? Hij kent nu mijn standpunt.

paul boyer.

I

2

Herman

ELKE DAG EEN SCHOON

OVERHEMD!

EEN TOP-PRESTATIE IN

„niet - strijken” - popeline

IS HET

CENTRALINE

NO - IRON SHIRT

In wit en Fantasie.

f. 16.95 f. 14.95 f. 12.95 f. 10.95

In 3 mouwlengten

verkrijgbaar.

HAZENBERG

KINKERSTRAAT 326-332

NIEUWENDIJK 156a en 207

BILDERDIJKSTRAAT 96

v. LIMB.STIRUMSTRAAT 26

**DE WEG NAAR HET
GOEDE BOEK!..**

Alle goede boeken vindt

U bij ons in voorraad.

Loopt U zo nu en dan eens binnen.

BOEKHANDEL

O B R E C H T

A.J.M. v.d. Waart

Willemsparkweg 74,

Telefoon: 790233,

Amsterdam - Z.

30
+ 14
-
+ 4
30
+ 12
-
+
16
+ 9
-
+ 9
12
+ 2
- 8
+ 13

30 9
30 6
18 6
10 6

PIUS X
BOEKHANDEL
ANNEX KUNSTHANDEL
SCHOOLBOEKHANDEL
GEVESTIGD SINDS 1924
WETT. GED.

SNELLE LEVERING
VAN ALLE
STUDIEBOEKEN

UITSLUITEND
HET
GOEDE BOEK

*Het Betere genre
religieuze artikelen*

AMSTERDAM C — RAADHUISSTRAAT 35 — TEL. 36677-35566 (K20)